



Viite: 21.05.2010
Asia: Lausunto koskien luonnosta valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelmaksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelmasta vuosille 2010-2015 seuraavan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehitysohjelmaan sisältyvät keskeiset toimenpiteet tietoturvallisuuden kehittämiseksi ja valtioneuvoston tietoturvallisuutta koskevan periaatepäätöksen toteuttamiseksi.

Tietoturvallisuus ei ole erillinen saareke, vaan osa johtamista, osaamista, riskienhallintaa sekä hallinnon kehittämistä ja toimintaa. Valtiovarainministeriön johdolla toimineella julkisen hallinnon tietohallinnon ohjaus ja yhteentoimivuus -hankkeella ja sen lopputuloksilla on liittymäkohtia tietoturvallisuuden kehitysohjelmaan. Kuten julkisen hallinnon tietohallinnon yhteentoimivuus -hankkeessa myös tietoturvallisuudessa tulisi ottaa valtionhallintoa laajempi näkökulma, toimialan näkökulma huomioon.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kannatettavana tietoturvatoiminnan toimintamallin kehittämisen periaatteissa esitettyä mallin 2 mukaista toimintatapaa, jossa eteneminen tapahtuu pienin askelin. Asioiden maltillisella kehittämisellä yhteistyössä, kerralla tehtyjen suurten muutosten sijaan, vältetään todennäköisemmin esitettyjä riskejä ja pienennetään kustannusvaikutuksia. Suurien toimitatapa- ja -kulttuurimuutosten läpimeno ja vaikutusten arviointi on hyvin vaikeaa ja aikaa vievää.

Kehitysohjelmassa on hyvin todettu, että tietoturvallisuuden kehittämisestä, yhteistyöstä ja jatkuvasta toimeenpanosta ei tule vähentää resursseja edes tiukassa taloustilanteessa.

Kehittämisohjelmassa on etsitty ratkaisua tietoturvallisuudessa tarvittavien lisäresurssien saamiseksi perustietotekniikasta, sen osittaisesta ostamisesta ja ulkoistamisesta. Tältä osin tietoturvallisuuden ja perustietotekniikan käsittely on kehitysohjelmassa liian yksioikoista. Resurssien lisääminen tietoturvallisuuteen on opetus- ja kulttuuriministeriön mielestä välttämätöntä, mutta se pitää näkyä aidosti kustannuksissa. Kokonaan eri asia on, miten tilanne kustannusten osalta tasapainotetaan. Valtionhallinnon

tietohallinnon tehtävistä ja niiden kustannuksista ei riittävällä tarkkuudella ole edes käytettävissä perustietoja päätöksenteon tueksi.

On myös huomioitava, että valtiokonsernin tarjoamia perustietotekniikka-palveluita ei välttämättä pystytä tuotteistamaan tai ottamaan käyttöön tietoturvallisuuden edellyttämässä aikataulussa. Lisäksi on tärkeää muistaa, että organisaatioissa pitää edelleen olla osaamista sekä tietoturvallisuuden toteuttamiseen että perustietotekniikan ostamiseen.

Kun tietoturvallisuuteen kohdennetaan varoja lisäresurssien hankkimiseen sekä organisaatio- että konsernitason, niin todennäköisesti vahvalla ohjeistamisella yhdistettynä tulosohjaukseen, päästään hyviin tuloksiin.

Kehitysohjelman onnistuminen edellyttää organisaatioilta vahvaa sitoutumista ja päätösten ripeää jalkauttamista. Sitouttamisen kannalta on tärkeää huolehtia organisaatioissa olevan osaamisen ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistamisesta ja kehittymisestä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö viittaa kehitysohjelman toimeenpanon edellyttämien toimenpiteiden sekä resurssi- ja kustannusvaikutusten osalta antamaansa vaikutusarvioon (VM047:00/2007, dnro 53/050/2010, 27.5.2010) tietoturvallisuusasetuksesta ja sen toimeenpanon ohjeista.

Yksityiskohtaisia huomioita

4.2.2 Tietoturvaressurit ja budjetointi

Nykyisellään valtionhallinnossa on noin 4000 ict-alan henkilöä, joista 40 % työskentelee perustietotekniikan parissa.

Valtion tietohallinnosta vuodelta 2008 kerättyjen tietojen mukaan päätöistä tietohallintohenkilöstä oli 4281, joista yliopistoissa työskenteli 1073 (25 %). Yliopistot ovat vuoden 2010 alusta lukien julkisoikeudellisia laitoksia tai säätiöitä, eivätkä ole enää valtion tilivirastoja. Yliopistojen poistojen myötä tilastoperusta on muuttunut ratkaisevasti koko valtionhallinnossa ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla. Tämä on syytä pitää mielessä, kun suunnitellaan tulevia ratkaisuja ja esitetään kustannus/hyötylaskelmia. Yliopistot ovat toki osa opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaa.

5.2.2.2 Yhteinen käyttäjähallinto, federointi

Federointi tarkoittaa kahden tai useamman tahon yhteistä käyttäjähallintaa, muun muassa yhteisiä käyttäjäidentiteettejä ja käyttöoikeuksien hallintaohjeistusta."

Kehitysohjelman kohdassa 5.2.2.2 oleva ensimmäinen lause antaa sen vaikutelman, että kyseessä on yhteinen käyttäjähallintajärjestelmä. Tästä ei kuitenkaan ole kyse, vaan siitä, että kaikki käyttävät omia järjestelmiään ja niiden välille luodaan luottamusverkosto eli federaatio. Kuva sivulla 40 federaation periaatteista tulisi myös piirtää uudelleen, jotta tärkeä asia saataisiin oikealla tavalla esitettyksi.

Virtu

Käyttövaltuuksien hallinnan kehittäminen roolipohjaiseksi Virtua hyödyntäen on erittäin kannatettavaa. Hyvä, että Virtun mahdollisuudet on otettu esille. Vahvan tunnistuksen ja federoinnin riskianalyysin toteutusta tulisi avata enemmän. Eri toimittajien mukaantulo luottamusverkostoihin ja Virtun vahvan tunnistuksen infra vapauttaa palvelutuotannon aivan uudelle tasolle valtionhallinnossa.

Ylijohtajan sijainen,
talousjohtaja



Eero Pulkkinen

Tietohallintojohtaja



Irma Nieminen

TIEDOKSI Opetusministeri
Kulttuuri- ja urheiluministeri
Valtiosihteerit
Erityisavustajat
Kansliapäällikkö
Osastot ja yksiköt
CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy